

Rozdział II
Karta pracy

Pierwsze dni niepodległości

.....	
Imię i nazwisko	
.....
Data	Klasa

1. Uzupełnij tabelę.

Lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich			
nazwa ośrodka	data powstania	miejsce powstania	podstawowe cele działalności lokalnych ośrodków władzy
Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego			
	28 X 1918 r.		
	7 XI 1918 r.		
Naczelna Rada Ludowa	1916 r. (jako Komitet Międzypartyjny)		

2. Przeczytaj poniższe teksty źródłowe, a następnie wykonaj znajdujące się pod nimi polecenia.

Tekst A

Odezwa Rady Regencyjnej proklamująca niepodległość Polski (fragment)

7.10.1918 r., Warszawa

[...] Aby ten program ziścić, musi naród polski stanąć jako mąż jeden i wyczerzyć wszystkie siły, by jego wola została zrozumiana i uznana przez cały świat.

W tym celu stanowimy: [...]

2) Powołać zaraz rząd złożony z przedstawicieli najszerszych warstw narodu i kierunków politycznych.

3) Włożyć na ten rząd obowiązek wypracowania, wspólnie z przedstawicielami grup politycznych, ustawy wyborczej do Sejmu polskiego, opartej na szerokich zasadach demokratycznych, i ustawę tę najpóźniej w ciągu miesiąca do zatwierdzenia i ogłoszenia Radzie Regencyjnej przedstawić.

4) Sejm niezwłocznie potem zwołać i poddać jego postanowieniu dalsze urządzenie władzy zwierzchniej państwowej, w której ręce Rada Regencyjna, zgodnie ze złożoną przysięgą, władzę swoją ma złożyć. [...]

Aleksander Kakowski, Józef Ostrowski, Zdzisław Lubomirski
prezydent ministrów Jan Kucharzewski
K. Kumaniecki, Odbudowa państwowości polskiej.

A. Wypisz zasady ustrojowe, które miały obowiązywać w odradzającym się państwie polskim.

.....

.....

.....

B. Porównaj tekst źródłowy z odezwą Rady Regencyjnej z 11 listopada 1918 r. (podręcznik, tekst źródłowy ze s. 68). Wskaż najważniejszą różnicę w kwestii zwierzchniej władzy państwowej.

.....

.....

.....

Tekst B

Wspomnienie dyplomaty Bogdana Hutten-Czapskiego (fragment)

W dniu 10 listopada około pół do ósmej rano udałem się na dworzec, aby być świadkiem tego dla Polski historycznego wydarzenia. Piłsudski i Sosnkowski ukazali się [...]. Tłumnie zebrana publiczność przyjęła ich okrzykami radości. Książę Lubomirski przystąpił do Komendanta, który powracał, by objąć władzę. Obaj mężowie dość długo ze sobą rozmawiali [...].

W kraju [Piłsudski] uchodził za przyszłego dyktatora, którego niejedni się bali; przez wygnanie swe stał się postacią legendarną. [...] Uwięzienie ponadto usunęło go od zamieszek obu lat ostatnich i uchroniło od zrobienia sobie nieprzyjaciół [...]. Okoliczność, iż pomimo nieograniczonej władzy pozostał prostym żołnierzem, jakim był, tylko podniosła jego popularność [...].

Tymczasem napłynęły dalsze wiadomości o wypadkach berlińskich. Dowiedzieliśmy się, że monarchia upadła [...] wzrastało wrzenie [...] w społeczeństwie [i] w niemieckich oddziałach okupacyjnych [...]. Powstały rady żołnierskie [...]. Od godziny 11 do 1 w nocy wysłana przez nie delegacja przeprowadzała rokowania z Piłsudskim. Oświadczył on wprawdzie, że chce starać się o ewakuację wojsk niemieckich bez przeszkód, [lecz] żądał, żeby gmachy otrzymały obok wart niemieckich również i polskie oraz żeby zaopatrzenie wojsk niemieckich w żywność odbywało się pod nadzorem polskim. Rada żołnierska zgodziła się na obie rzeczy. Piłsudski stał się więc zupełnym panem położenia.

B. Hutten-Czapski, *Ostatnie dni okupacji niemieckiej w Warszawie*,
[w:] *Warszawa w pamiętnikach pierwszej wojny światowej*,
oprac. K. Dunin-Wąsowicz, Warszawa 1971, s. 474–477.

A. Jaki obraz Józefa Piłsudskiego wyłania się ze wspomnień Hutten-Czapskiego?

.....
.....
.....

B. Wyjaśnij, dlaczego – według autora – Józef Piłsudski stał się „zupełnym panem położenia”.

.....
.....
.....

Tekst C

Do Naczelnego Dowódcy Wojsk Polskich, Józefa Piłsudskiego

Stan przejściowy podziału zwierzchniej władzy państwowej, ustanowiony odezwą z dnia 11 listopada 1918 roku, nie może trwać bez szkody dla powstającego Państwa Polskiego. Władza ta powinna być jednolita. Wobec tego, kierując się dobrem Ojczyzny, postanawiamy Radę Regencyjną rozwiązać, a od tej chwili obowiązki nasze i odpowiedzialność względem narodu polskiego w Twoje ręce, Panie Naczelnny Dowódcu, składamy do przekazania Rządowi Narodowemu.

[...] w Warszawie, dnia 14 listopada 1918 roku.

Aleksander Kakowski, Zdzisław Lubomirski, Józef Ostrowski

J. Piłsudski, *O państwie i armii*, t. II, Warszawa 1985, s. 36.

A. Jakie decyzje polityczne dotyczące Rady Regencyjnej i Józefa Piłsudskiego zostały ustanowione przez powyższy dokument?

.....
.....

B. Napisz, co skłoniło głównych przedstawicieli polskiej sceny politycznej do opisanego działania.

.....
.....
.....